

[Udenrigsministeren]

Hr. Riishøj spørger mig, hvad det er for handlinger fra sydafrikansk side, der kunne give anledning til at tro, at Sydafrika måtte tage Nkomati- og Lusaka-aftalerne højtideligt. Jeg kan nævne et par eksempler, samtidig med at jeg skal gentage, hvad jeg sagde indledningsvis, nemlig at vi har vore store tvivl om, hvorvidt de aftaler bliver taget tilstrækkelig højtideligt. Men vi har dog på det seneste set, at Sydafrika har grebet ind over for eksilportugisiske kredse i landet. Vi har set, man har skærpet grænseovervågningen, og at man har bistået Moçambique med eftersøgninger i Moçambique, både med helikoptere og med elektronisk udstyr og på anden vis. Vi har også set, hvordan den sydafrikanske udenrigsminister, Botha, har besøgt afrikanske lande, der har ageret som mellemmand i våbenleverancerne til Renamo, og at han har søgt at påvirke dem til at undlade hermed. Der er altså nogle ting, som kunne begrunde et vist håb om, at man vil begynde at tage de aftaler højtideligt, sådan som vi bl.a. i erklæringen fra de ti under EPS-mødet opfordrede til, men selvfølgelig består der stadig en væsentlig tvivl.

Hr. Stinus var inde på spørgsmålet om SADCC-samarbejdet og opfordrede til en intensivering af vores støtte til SADCC-samarbejdet. Jeg kan sige til hr. Stinus, at det just er et væsentligt element i regeringens politik over for området, og at vi er særdeles aktive og agter fortsat at være aktive netop i forsøgene på at fremme SADCC-arbejdet, der skal fremme de såkaldte frontlinjestaters muligheder for at blive uafhængige af Sydafrika.

Fru Inger Harms spurgte, om Danida køber ting i Sydafrika. Jeg ved det ikke. Jeg går ud fra, at det er hospitalet i Qacha's Nek, som jeg desværre er ude af stand til at udtale på den rigtige hottentotdialekt, der er tale om, og jeg vil ikke afvise, at der dér kan være ting, der er indkøbt i Sydafrika, men man skal betænke, at situationen i Lesotho mildt sagt er usædvanlig, og at Lesotho selv i høj grad er afhængig af ting, der er indkøbt i Sydafrika. Når vi skal hjælpe Lesotho med et hospital eller andet og den eneste mulighed for at få noget udstyr frem, der kan bruges, er at trække på muligheder i Sydafrika, står vi altså over for valget, om vi skal have så rene hænder, at vi ikke vil have noget som helst med det at gøre, eller om vi skal hjælpe

Lesothos beboere. Men jeg er som sagt ikke i stand til at svare konkret på spørgsmålet om, hvad man måtte havde købt.

Hvad angår det dagsordensforslag, der er fremsat, vil jeg gerne sige til det første punkt i dagsordensforslaget, at jeg ikke tror, det er realistisk at forestille sig, at vi kan få de andre nordiske lande med på en sådan udformning af det fællesnordiske handlingsprogram, som der her lægges op til, men det siger sig selv, at regeringen i det nordiske samarbejde arbejder for de synspunkter, som er de danske.

Jeg vil gerne udbygge denne bemærkning med nogle oplysninger om de holdninger til handelssanktioner, som vi finder i de øvrige nordiske lande. I den svenske regerings rigsdagsproposition nr. 56 for rigsdagsåret 1984-85 fastslår den svenske udenrigshandelsminister f.eks., at Sveriges principielle holdning fortsat er, at man ikke kan tilslutte sig økonomiske sanktioner mod Sydafrika, som ikke er besluttet af FNs sikkerhedsråd. Kun sådanne sanktioner har udsigt til at vinde tilstrækkelig tilslutning til, at de kan blive effektive, og kun en beslutning af sikkerhedsrådet kan lægge konkrete forpligtelser på Sydafrikas vigtigste handelspartnere og have udsigt til at føre til en forandring i Sydafrika i retning mod demokratiske rettigheder for alle sydafrikanere. På den baggrund konkluderer den svenske udenrigshandelsminister, at den svenske regering ikke er rede til at fravige Sveriges hidtidige linje.

Også den norske regering har hidtil fastholdt, at en ensidig norsk eller for den sags skyld en ensidig nordisk handelsboykot af Sydafrika vil være uden virkning på Sydafrika, og den norske holdning har derfor været at koncentrere indsatsen om at tilvejebringe en international handelsboykot af Sydafrika enten i form af en bindende sikkerhedsrådsvedtagelse eller ved et frivilligt samarbejde mellem en omfattende gruppe af lande. I sit oplæg til den norske regering af december 1984 konkluderer den interdepartementale arbejdsgruppe, som er nedsat for at vurdere mulige tiltag mod Sydafrika, at man ikke kan tilråde iværksættelse af et lovforbud om ensidig norsk handelsboykot af Sydafrika. Det samme gælder – det ved vi jo – i mindst lige så høj grad på skibsfartens område, hvor Norge altså heller ikke har villet tilslutte sig ensidige foranstaltninger. Den